

Sử dụng bài giảng môn học Mở tờ khai hải quan trong đào tạo sinh viên hệ cao đẳng tại Trường Cao đẳng Lào Cai

Lê Thị Lan Oanh*

*ThS. Trường Cao đẳng Lào Cai

Received: 16/11/2023; Accepted: 26/12/2023; Published: 2/1/2024

Abstract: Customs declaration is a document that the goods owner or vehicle owner must declare fully detailed information about the shipment or vehicle when exporting or importing in Vietnam. The article presented the lectures on the subject of Opening customs declarations in training students at Lao Cai College

Keywords: Lectures, Opening customs declarations, training students at Lao Cai College

1. Mở đầu

Hiện nay, khi làm lô hàng xuất khẩu cả người bán và người mua đều phải thỏa thuận và lựa chọn một phương thức thanh toán trên tờ khai hải quan phù hợp nhất. Tờ khai hải quan (TKHQ) là văn bản mà chủ hàng hoặc chủ phương tiện phải kê khai đầy đủ thông tin chi tiết về lô hàng hoặc phương tiện khi tiến hành xuất khẩu, nhập khẩu ra vào lãnh thổ Việt Nam.

TKHQ là form tờ khai được thiết kế sẵn theo quy định của Pháp luật hải quan. Trong đó, người khai hải quan phải khai báo đầy đủ theo hướng dẫn tại Phụ lục I Ban hành kèm Thông tư số 39/2018/TT-BTC ngày 20/04/2018 Thay thế Phụ lục II Thông tư số 38/2015/TT-BTC. Khi một Doanh nghiệp có nhu cầu nhập khẩu hay xuất khẩu các lô hàng của mình, lên TKHQ là một trong những bước bắt buộc phải thực hiện. Vì vậy đưa môn học Mở TKHQ trong chương trình đào tạo sinh viên hệ cao đẳng tập trung vào 4 nội dung cơ bản: Bài 1. Thực hiện thủ tục hải quan, khai hải quan và đăng ký hồ sơ hải quan; Bài 2: Kiểm tra tính thuế và thu nộp thuế hải quan; Bài 3: Kiểm tra hải quan và giám sát hải quan; Bài 4: Thông quan hải quan. Đây là các nội dung chương trình môn học được giảng dạy cho sinh viên hệ cao đẳng trong bối cảnh hiện nay là rất thiết thực và cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề liên quan đến mẫu TKHQ

Khái niệm: TKHQ tiếng Anh là văn bản mà chủ hàng hoặc chủ phương tiện phải kê khai về lô hàng khi xuất hoặc nhập khẩu (xuất nhập cảnh) ra vào lãnh thổ Việt Nam. TKHQ trong tiếng Anh là Customs Declaration.

Chức năng cơ bản của TKHQ là tài liệu dùng để khai những thông tin về chủ thể và đối tượng chịu sự kiểm tra giám sát hải quan; Là chứng từ pháp lý trong việc kiểm tra hải quan; Là chứng từ kế toán đối

với chủ hàng; Là cơ sở để thông kê hải quan

Giá trị pháp lý của TKHQ:

là chứng từ pháp lý bắt buộc và cơ bản nhất, không có TKHQ sẽ không hình thành nên bộ hồ sơ hải quan và cũng không phân biệt được bộ hồ sơ hải quan với các bộ hồ sơ thương mại khác. Bao gồm: Thứ nhất, xuất phát từ chức năng của tờ khai hải quan; Thứ hai nơi phản ánh, ghi nhận tất cả các thông tin, dữ liệu liên quan đến lô hàng xuất khẩu, nhập khẩu; Thứ ba, tờ khai hải quan là chứng cứ để ràng buộc trách nhiệm pháp lý của người khai hải quan và cán bộ công chức hải quan.; Thứ tư, tờ khai hải quan là nơi phản ánh, ghi nhận kết quả kiểm tra của cơ quan hải quan đối với từng lô hàng cụ thể.

Các loại mẫu tờ khai hải quan:

Trước tháng 4 năm 2014, về cơ bản người làm giấy tờ dùng tờ khai hải quan điện tử theo mẫu in trực tiếp từ phần mềm hải quan. Đến 8/2017, đã dùng phần mềm VNACCS để khai hải quan, và tờ khai đã theo mẫu mới. Với tờ khai hàng phi mậu dịch, một vài chi cục vẫn đang dùng cách truyền thống. Người khai phải mua tờ khai giấy tại chi cục hải quan (tại Hải Phòng khả năng mua giá khoảng 10.000 đồng/tờ ở chi cục Hải quan KV3), sau đó điền bằng tay vào các ô liên quan để làm giấy tờ.

Nội dung trên tờ khai:

Thực ra chi tiết nội dung đó được quy định trong thông tư 15/2012/TT-BTC. Các tiêu thức trên tờ khai nhập khẩu các tiêu thức trên tờ khai xuất khẩu. Từ tháng 4/2014, hải quan áp dụng hệ thống VNACCS/VCIS để thông quan hàng hóa. Nội dung tờ khai vì thế cũng thay đổi nhiều. Lưu ý: hải quan không còn đóng dấu xanh đỏ trên tờ khai như thời gian đầu mới triển khai mẫu này. Nghĩa là, kể cả với tờ khai thông quan, bạn cũng chỉ thấy như bản in từ máy tính ra mà thôi, không có dấu gì cả. Do vậy, nếu nộp cho

cơ quan hải quan một bộ hồ sơ hải quan không có tờ khai hải quan mà chỉ có hợp đồng thương mại, vận tải đơn, hóa đơn thương mại... thì công chức hải quan không thể tiếng hành làm thủ tục hải quan cho lô hàng đó được.

2.2. Chương trình Bài giảng môn học Mở TKHQ trong đào tạo sinh viên hệ Cao đẳng tại trường Cao đẳng Lào Cai

2.2.1. Vị trí, tính chất của môn học: Sinh viên được học sau các môn Thanh toán quốc tế, Nguyên lý kế toán, Logistics

Đây là môn học thực hành bắt buộc, thuộc khối kiến thức cơ sở ngành Logistics

2.2.2. Mục tiêu môn học

Sau khi học xong môn học Mở TKHQ, người học sẽ đạt được:

- Về kiến thức:

Trình bày được chức năng, nhiệm vụ, vai trò của Hải quan; Liệt kê được các nội dung và tính chất của thủ tục hải quan, nguyên tắc làm thủ tục hải quan, các chứng từ trong hồ sơ hải quan; Trình bày được khái niệm, mục đích và nội dung kiểm tra tính thuế hải quan; Trình bày được các kiến thức cơ bản về kiểm tra hải quan, nhận biết các phương thức kiểm tra thực tế hải quan; Trình bày được các kiến thức cơ bản về giám sát hải quan và thông quan hải quan.

- Về kỹ năng:

Thực hành khai hải quan; Sắp xếp hồ sơ hải quan; Thực hiện tính thuế hải quan; Xác định các trường hợp miễn thuế, giảm thuế, hoàn thuế hải quan; Xác định mức độ kiểm tra thực tế hàng hóa hải quan; Phân biệt các phương thức kiểm tra hải quan và giám sát hải quan; Xử lý một số tình huống phát sinh trong quá trình làm thủ tục hải quan;

- Về năng lực tự chủ và trách nhiệm:

Học sinh chủ động, tích cực, liên hệ thực tế trong quá trình học tập và thực hành.

2.2.3.. Nội dung môn học

1. Nội dung tổng quát và phân bổ thời gian

Số TT	Tên bài	Thời gian (giờ)			
		Tổng số	Lý thuyết	Thực hành	Kiểm tra
1	Bài 1: Khai hải quan và đăng ký hồ sơ hải quan 1.1. Thủ tục hải quan 1.2. Khai hải quan 1.3. Đăng ký hồ sơ hải quan	16	8	8	

2	Bài 2: Kiểm tra tính thuế và thu nộp thuế hải quan 2.1. Trình bày một số nhận thức cơ bản về thuế hải quan 2.2. Kiểm tra tính thuế hải quan 2.3. Tổ chức thực hiện thu nộp thuế hải quan	12	4	8	
3	Bài 3: Kiểm tra hải quan và giám sát hải quan 3.1. Kiểm tra hải quan 3.2. Giám sát hải quan	16	8	8	
4	Bài 4: Thông quan hải quan 4.1. Nội dung cơ bản về thông quan hải quan 4.2 Thông quan hải quan 4.3. Tạm dừng thông quan	8	4	4	
5	Kiểm tra	4			4
6	Ôn tập	4		4	
	Tổng cộng	60	24	32	4

2. Nội dung chi tiết

Bài 1. Thực hiện thủ tục hải quan, khai hải quan và đăng ký hồ sơ hải quan Thời gian: 16 giờ

1. Mục tiêu: Liệt kê được các nội dung và tính chất của thủ tục hải quan, nguyên tắc làm thủ tục hải quan; Trình bày được khái niệm khai hải quan, phân biệt được các hình thức khai hải quan; Liệt kê và nhận biết được các chứng từ trong hồ sơ hải quan; Trình bày được trình tự thực hiện đăng ký hồ sơ hải quan; Thực hành khai hải quan; Sắp xếp hồ sơ hải quan; Có khả năng làm việc độc lập hoặc làm việc nhóm.

2. Nội dung bài

1.1. Thủ tục hải quan

1.2. Khai hải quan

1.3. Đăng ký hồ sơ hải quan

Bài 2: Kiểm tra tính thuế và thu nộp thuế hải quan Thời gian: 12 giờ

1. Mục tiêu: Phân biệt các loại thuế hải quan; Trình bày được khái niệm, mục đích và nội dung kiểm tra tính thuế hải quan; Trình bày được khái niệm, nội dung, yêu cầu tổ chức thực hiện thu thuế hải quan; Liệt kê được các trường hợp miễn thuế, giảm thuế, hoàn thuế hải quan; Có khả năng làm việc độc lập hoặc làm việc nhóm.

2. Nội dung bài

2.1. Trình bày một số nhận thức cơ bản về thuế hải quan

2.2. Kiểm tra tính thuế hải quan

2.3. Tổ chức thực hiện thu nộp thuế hải quan

Bài 3: Kiểm tra hải quan và giám sát hải quan

Thời gian: 16 giờ

1. Mục tiêu: Trình bày được các kiến thức cơ bản về kiểm tra hải quan, nhận biết các phương thức kiểm tra thực tế hải quan; Trình bày được các kiến thức cơ bản về giám sát hải quan, phân biệt các phương thức giám sát hải quan; Trình bày được các kiến thức cơ bản về thông quan hải quan; Xác định được mức độ kiểm tra thực tế hàng hóa hải quan; Phân biệt được các phương thức kiểm tra hải quan, giám sát hải quan; Có khả năng làm việc độc lập hoặc làm việc nhóm.

2. Nội dung bài

2.1. Kiểm tra hải quan

2.2. Giám sát hải quan

Bài 4: Thông quan hải quan Thời gian: 8 giờ

1. Mục tiêu: Trình bày được các kiến thức về thông quan hải quan; Trình bày được quy trình tạm dừng thông quan; Có khả năng làm việc độc lập hoặc làm việc nhóm.

2. Nội dung bài

2.1. Nội dung cơ bản về thông quan hải quan

2.2. Thông quan hải quan

2.3. Tạm dừng thông quan

Kiểm tra

Thời gian: 4 giờ

Ôn tập

Thời gian: 4 giờ

3. Điều kiện thực hiện môn học

- Lớp học: phòng học thực hành

- Trang thiết bị dạy học: Máy tính, máy chiếu, màn chiếu, bảng thảo luận nhóm

- Học liệu

- Đề cương bài giảng, giáo án;

- Câu hỏi, bài tập thực hành.

- Nguồn lực khác: Các biểu mẫu, hình ảnh minh họa; Tài liệu phát tay và tài liệu liên quan khác.

4. Nội dung và phương pháp đánh giá

1. Nội dung

- Về kiến thức: Khái niệm khai hải quan, phân biệt được các hình thức khai hải quan; Nhận biết được các chứng từ trong hồ sơ hải quan; Trình tự thực hiện đăng ký hồ sơ hải quan; Các loại thuế hải quan; Khái niệm, mục đích và nội dung kiểm tra tính thuế hải quan; Khái niệm, nội dung, yêu cầu tổ chức thực hiện thu thuế hải quan; Liệt kê được các trường

hợp miễn thuế, giảm thuế, hoàn thuế hải quan; Trình bày được các kiến thức cơ bản về kiểm tra hải quan, nhận biết các phương thức kiểm tra thực tế hải quan; Các kiến thức cơ bản về giám sát hải quan, phân biệt các phương thức giám sát hải quan và thông quan Hải quan.

- Về kỹ năng:

+ Thực hành khai hải quan;

+ Sắp xếp hồ sơ hải quan;

+ Tính thuế hải quan;

+ Xác định các trường hợp miễn thuế, giảm thuế, hoàn thuế hải quan;

+ Xác định mức độ kiểm tra thực tế hàng hóa hải quan;

+ Các phương thức kiểm tra hải quan và giám sát hải quan;

+ Xử lý một số tình huống phát sinh trong quá trình làm thủ tục hải quan;

- Về năng lực tự chủ và trách nhiệm:

Người học nghiêm túc tuân thủ quy định về thi và kiểm tra

2. Phương pháp

- Kiểm tra định kỳ: Trắc nghiệm

- Thi: Trắc nghiệm

5. Hướng dẫn thực hiện môn học

- Phạm vi áp dụng môn học: Chương trình môn học được áp dụng cho trình độ cao đẳng nghề Logistic

- Hướng dẫn về phương pháp giảng dạy, học tập môn học: Đối với giáo viên: sử dụng các phương pháp dạy học như thực hành, tích hợp,... Đối với người học: kết hợp các phương pháp lắng nghe, tự đọc, tự học, thảo luận nhóm; Những trọng tâm cần chú ý: Thủ tục hải quan; Kiểm tra, tính thuế hải quan; Kiểm tra, giám sát hải quan; Thông quan.

3. Kết luận

Tờ khai hải quan là tài liệu rất cần thiết trong đào tạo SV cao đẳng hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Hoàng Trần Hậu, Nguyễn Thị Thương Huyền, (2015), Giáo trình Hải quan cơ bản - NXB Tài chính.

2. Nguyễn Thị Thương Huyền, (2013), Thủ tục hải quan lý thuyết và 175 tình huống ứng dụng - NXB Tài chính.

3. Hoàng Đức Thân, Nguyễn Thị Xuân Hương, (2014), Giáo trình Kinh tế Hải Quan, NXB Đại học Kinh tế quốc dân.